

Thema-avond vergrijzing in Leeuwarden: laat babyboomer de nóg oudere helpen

Zet de ‘zilveren generatie’ in om de nog oudere dorpsgenoten te helpen zelfstandig in hun dorp te blijven wonen. Ofwel: de dorpscoöperatie als oplossing voor het dreigende zorgtekort.

Een kwart van de Friese bevolking is inmiddels 65-plus. Foto Shutterstock Foto: Kzenon

Een kwart van de Friese bevolking is inmiddels 65-plus. Dat aandeel neemt de komende jaren alleen maar toe. Volgens het Fries Sociaal Planbureau (FSP) zijn er in 2040 bijna 190.000 Friese 65-plussers. En dan worden we ook nog eens steeds ouder: er is, kortom, sprake van ‘dubbele vergrijzing’. Hoe moet dat straks met de zorg, als in 2040 een derde van de bevolking grijs en zorgbehoevend is?

Daarover ging de thema-avond met de prikkelende titel 'Als er geen zorg voorhanden is, dan doen we het toch zelf?', die donderdagavond werd gehouden in de Kanselarij in Leeuwarden. Organisator was platform De Uitkijkers in samenwerking met *VPRO Tegenlicht*; de avond was eigenlijk een vervolg op de uitzending 'Samen grijs worden' van dit programma op 8 oktober.

Jesse David Marinus, onderzoeker bij het FSP, gaf aan de hand van allerlei grafieken en cijfers een vrij concreet beeld van de ontwikkelingen in de komende jaren. Naast de dubbele vergrijzing (met een grote groep babyboomers van 67-81 jaar en een grote groep 52-66-jarigen) onderscheidt hij drie trends: de nieuwe senioren (hoger opgeleid, relatief gezond, mobiel en digitaal vaardig), we blijven langer thuis wonen (zorg in eerste instantie informeel) en er is meer zelfredzaamheid nodig.

Buurman belasten

„We gaan van een participatiesamenleving naar een doe-democratie, waarbij de ouder wordende burger zich steeds meer zelf moet redden”, aldus Marinus. Zijn grootste zorg? „Hoe rekbaar is dat informele netwerk, in hoeverre kun je je buurman belasten?”

Daar had Jan Smelik wel een antwoord op. Smelik is oprichter en voorzitter van Coöperatie Austerlitz Zorgt, die als doel heeft om oudere inwoners van het dorp in de gemeente Zeist zo lang en zo zelfstandig mogelijk thuis te laten wonen.

„Kent u de zilveren generatie? De 65- tot 75-jarigen, ofwel de babyboomers. Die zetten wij nu in om de nog oudere inwoners in ons dorp te helpen. Met boodschappen, autoritjes, hulp bij de computer, klussen in huis.” Het loopt als een trein, vertelde Smelik. Van de 1100 volwassenen in Austerlitz is 10 procent nu vrijwilliger bij de coöperatie. „Eigenlijk hebben we te veel vrijwilligers voor het werk dat er te doen is.”

Stadsdorpen

De praktijk in Austerlitz heeft inmiddels volop navolging gekregen. Volgens Smelik zijn er nu tussen de 1500 en 3000 zorgcoöperaties in heel Nederland. „Het is een enorm groeiende beweging, er ontstaan steeds meer verbanden in wijken en dorpen.” Maar ook een stad als Amsterdam heeft iets vergelijkbaars, alleen daar heet het 'stadsdorpen'. „Een initiatief van ouderen die allerlei dingen voor elkaar doen.”

De coöperatie in het Utrechtse dorp heeft – met hulp van crowdfunding – zeventien zorgwoningen laten bouwen en er zijn enkele professionals in dienst, zoals een dorpsondersteuner. „Eigenlijk de nieuwe buurtwerker, die doet ook de WMO voor de gemeente.”

Het is helemaal niet ingewikkeld, verzekerde Smelik zijn gehoor. „Zeker als je het op kleine schaal doet, met maximaal vijfduizend inwoners. Wij hadden het in een jaar op poten gezet. Het is niet de vraag óf het kan, het móet.”

Doarpswurk Fryslân kan hier volgens hem ook prima advies over geven. „Ga in elk geval niet zitten wachten op de overheid, want dan duurt het eindelijk.”